

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הסמכת צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי לביצוע חדירה לחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה נייחת ופעולה בו (הוראת שעה – חרבות ברזל)(תיקון), התשפ"ד-2024

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

מוצע להאריך את הוראת השעה בכ-9 חודשים, עד לסוף פברואר 2025, וזאת לנוכח הימשכות הפעולות הצבאיות המשמעותיות במסגרת מלחמת "חרבות ברזל" והצורך בשימור הסמכויות הקבועות בהוראת השעה לחייל מוסמך ולעובד שירות הביטחון הכללי המוסמך בכל הנוגע לביצוע פעולות בחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה נייחת מטעמים של ביטחון המדינה ושמירה על רציפות התפקוד המבצעי של צה"ל.

ג. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר

תזכיר חוק מטעם משרד הביטחון:

תזכיר חוק הסמכת צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי לביצוע חדירה לחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת ופעולה בו (הוראת שעה – חרבות ברזל)(תיקון), התשפ"ד-2024

1. תיקון סעיף 12 (א) לחוק הסמכת צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי לביצוע חדירה לחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת ופעולה בו (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023¹, במקום "עד תום שישה חודשים" יבוא "עד יום ל' בשבט התשפ"ה (28 בפברואר 2025)".

דברי הסבר

כללי ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), פתחו ארגוני טרור מרצועת עזה במתקפה רצחנית נגד כוחות הביטחון ואזרחי מדינת ישראל. במסגרת המתקפה חדרו מאות מחבלים ליישובים בדרום הארץ מהיבשה, מהאוויר ומהים וכן התבצע ירי מסיבי של אלפי רקטות לעבר שטח מדינת ישראל. מתקפה זו גבתה את חייהם של מאות אזרחים ושיבשה את מערך החיים בחזית ובעורף במדינה. בעקבות מתקפה זו הכריז שר הביטחון, באותו היום, על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. בהתאם לסעיף 9(א)(5) לאותו חוק, החליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל והכרזה זו מוארכת מזמן לזמן. כמו כן, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה (להלן – הפעולות הצבאיות המשמעותיות) והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023). פעולות אלו מכונות מלחמת "חרבות ברזל".

במסגרת מתקפת הטרור והלחימה המתמשכת התעורר חשש ממשי מפני גישה של גורמי אויב למידע חזותי המופק ממצלמה ניידת שיש בה כדי לסכן באופן ממשי את ביטחון המדינה ואת הרציפות התפקוד המבצעי של צה"ל וכן את ביטחון המדינה לפי ייעוד שב"כ ותפקידיו בהתאם לחוק השב"כ ולפי צרכי השב"כ. כל זאת, בקשר לפעולות הצבאיות המשמעותיות. לפיכך, נדרשה הסמכת חיילים בצבא הגנה לישראל ועובדי שירות הביטחון הכללי, בעלי מיומנות נדרשת, לבצע חדירה ופעולה בחומר מחשב, אף ללא ידיעת בעל חומר המחשב, המשמש להפעלת מצלמה ניידת. זאת, משלא ניתן לקבל את הסכמת בעל חומר המחשב לחדירה ולפעולה בחומר מחשב בפרק הזמן הדרוש, וביחס לפעילות שב"כ – גם על בסיס תשתית עובדתית פרטנית.

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 266

לאור זאת, ביום כ"ט בתשרי התשפ"ד (14 באוקטובר 2023) התקינה הממשלה, מתוקף סמכותה לפי סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה, תקנות שעת חירום (הסמכת צה"ל לביצוע פעולה בחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת), התשפ"ד – 2023, המסמיכות קצין מוסמך להסמיק חיילים בצה"ל לבצע חדירה ופעולה בחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת.

בהמשך לכך, ביום ב' בחשוון התשפ"ד (17 באוקטובר 2023) התקינה הממשלה, מתוקף סמכותה לפי סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה, תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הסמכת שירות הביטחון הכללי לביצוע פעולות בחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת), התשפ"ד – 2023, המסמיכות עובד מוסמך להסמיק עובדי שירות הביטחון הכללי וכן מסמיכות קצין מוסמך, לבקשת העובד המוסמך, להסמיק חיילים בצבא הגנה לישראל לבצע חדירה ופעולה בחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת.

לאור מצב החירום ובשל הצורך המתמשך במתן הסמכות המבוקשת לצבא הגנה לישראל ולשירות הביטחון הכללי, אושר ביום כ"ג בכסלו התשפ"ד (6 בדצמבר 2023) חוק הסמכת צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי לביצוע חדירה לחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה ניידת ופעולה בו (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – החוק). חוק זה הסדיר את סמכויות צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי בתחום זה, במסגרת הוראת שעה לתקופה של ששה חודשים מיום פרסומו. הוראת שעה זו צפויה לפקוע ביום 5 ביוני 2024.

נוכח המשך הלחימה והפעולות הצבאיות המשמעותיות, ובשים לב להערכת גורמי המקצוע, נדרש להאריך את תקופו של החוק בכתשעה חודשים נוספים, קרי עד ליום ל' בשבט התשפ"ה (28 בפברואר 2025). זאת, בכדי לאפשר לצבא הגנה לישראל ולשירות הביטחון לפעול לסיכול ומניעת גישה של גורמי אויב למידע חזותי המופק ממצלמה ניידת שיש בה כדי לסכן באופן ממשי את ביטחון המדינה ואת רציפות התפקוד המבצעי של צה"ל וכן את ביטחון המדינה לפי ייעוד שב"כ ותפקידיו בהתאם לחוק השב"כ ולפי צרכי השב"כ.

יודגש, כי לפי סעיפים 2 ו-3 לחוק, אחד התנאים המצטברים להפעלת סמכויות הקצין המוסמך והמנהל המוסמך לעניין חדירה לחומר מחשב ופעולה בו הוא כי החדירה והפעולה נדרשות בקשר לפעולות הצבאיות המשמעותיות. כך, שאם יסתיימו הפעולות הצבאיות המשמעותיות במסגרת מלחמת חרבות ברזל לפני תום התקופה המוצעת, ממילא לא ניתן יהיה להפעיל את הסמכות מכוח החוק, גם אם החוק עצמו יעמוד בתוקפו.